

Utlåtande 2010:16 RVI+VII (Dnr 327-2157/2009)

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt godkänns, *bilaga 1*.

Föredragande borgarråden Ewa Samuelsson och Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Ärendet avser förslag till revidering av tidigare överenskommelse från 2002 mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med olika fysiska funktionsnedsättningar.

Den tidigare överenskommelsen antogs av kommunfullmäktige 2002. Överenskommelsen trädde i kraft den 1 juli 2002 och förlängdes automatiskt

med ett år i taget. En del oklarheter samt samhällsförändringar har föranlett ett behov av genomgång av den befintliga överenskommelsen.

Överenskommelsen berör övergripande frågor såsom inrättande av organisation för samverkan, informationsutbyte, in- och utskrivningsklara patienter i slutenvård, habilitering och rehabilitering, hälso- och sjukvård i särskilt boende och i ordinärt boende, egenvård samt privata aktörers skyldighet att följa överenskommelsen. Överenskommelsen ska utgöra en grund för lokala överenskommelser för samverkansrutiner mellan stadsdelsnämnder och parter som representerar landstinget.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens handikappråd och pensionärsråd har behandlat ärendet på sina respektive sammanträden den 14 december 2009 och den 6 oktober 2009. Ärendet har behandlats i CESAM den 22 september 2009. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret är positivt till de förtydliganden och uppdateringar som överenskommelsen innebär. Förslaget klargör frågor som diskuterats sedan den förra överenskommelsen 2002 och bör underlätta samarbetet framöver. För att överenskommelsen ska fungera krävs att staden och landstinget samverkar med att ytterligare konkretisera innehållet.

Kommunstyrelsens handikappråd är starkt kritiskt mot att handikapprörelsens synpunkter efterfrågas först i detta sena skede och avstår därför från att yttra sig.

Kommunstyrelsens pensionärsråd anser att avvikelserapporter är viktiga och anhåller om att de ska delges rådet för kännedom. Rådet anhåller om att få del av överenskommelsen när den har undertecknats av alla parter.

Våra synpunkter

Det är positivt att de förtydliganden och uppdateringar som överenskommelsen innebär nu kommer till stånd. Förslaget klargör frågor som diskuterats sedan den förra överenskommelsen 2002 och bör underlätta samarbetet framöver. Staden har aktivt deltagit i framtagandet av överenskommelsen och det finns inga betydande avsnitt som, i jämförelse med den tidigare överenskommelsen, ska vara till nackdel.

För att överenskommelsen ska fungera krävs att staden och landstinget samverkar med att ytterligare konkretisera innehållet. Att det finns fungerande

samverkansgrupper, såväl lokala som centrala är grundläggande för att uppnå optimalt resursutnyttjande i syfte att ge den enskilde så bra insatser som möjligt.

För att överenskommelsen ska ge önskad effekt i verksamheten kommer förvaltningarna att informera berörd personal inom respektive verksamhetsområde samt privata utförare. Ett ytterligare utvecklingsområde är att ta fram en processkarta för att underlätta samarbetet mellan huvudmännen framgent.

Bilagor

1. Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt
2. Överenskommelse med Stockholms läns landsting om logopedinsatser och medicinsk fotvård i särskilda boenden för äldre samt dosdispenserade läkemedel s.k. Apodos
3. Principöverenskommelse med landstinget om kommunalisering av verksamheter som bedrivs av landstingets omsorgsnämnd (Dnr ÄN 903/93)
4. Avtal om läkarmedverkan i särskilda boenden och daglig verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen 26 d §
5. Förtydligande av ansvar för läkemedelshantering i ordinärt boende inom Stockholms stad
6. Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet
7. Socialstyrelsens föreskrift om Bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård (SOSFS 2009:6)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi har ingenting att invända mot överenskommelsen med det underlag som har presenterats, men vill beklaga att kommunstyrelsens handikappråd fick möjlighet att yttra sig så sent att de tvingades avstå från att lämna synpunkter. Vår erfarenhet är att handikapporganisationerna brukar kunna tillföra värdefulla synpunkter. Vikten av ett gott samarbete med handikapprådet kan inte nog understrykas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt godkänns, *bilaga 1*.

Stockholm den 10 februari 2010

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ewa Samuelsson Ulf Kristersson

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Tomas Rudin*, *Teres Lindberg* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Den föreslagna överenskommelsen ska ses som ett komplement till befintlig lagstiftning, föreskrifter och tidigare överenskommelser. Den 18 november 2009 tog kommunstyrelsen beslut om två andra överenskommelser som styr samverkan mellan staden och landstinget. Dels ”Rekommendation att anta överenskommelse beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet” (dnr 327-1363/2009), dels ”Rekommendation att anta avtalsmall avseende läkarinsatser i särskilda boenden och daglig verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen 26 d §” (dnr 327-1364/2009). Även dessa dokument kompletterar bilden av samverkan mellan parterna. Denna överenskommelse ska även kunna vara en grund då samverkansrutiner ska upprättas mellan staden och landstinget.

Paragraf 1 till 3 tar upp frågor kring organisation. Där framgår att huvudmännen ansvarar för att det alltid ska finnas samverkansföreträdare. I den centrala samverkansgruppen ska det finnas med tjänstemän som har hand om övergripande verksamhetsfrågor. Här ska parterna följa upp överenskommelsen, delge varandra information om verksamhetens nuvarande och framtida situation och utveckling samt behandla frågor från de lokala samverkansgrupperna. Den lokala samverkan sker, om inget annat överenskommit, mellan representanter från Stockholms stads stadsdelsförvaltningar och Stockholms läns landsting. Politikersamverkan sker mellan sjukvårdsstyrelse, respektive stadsdelsnämnd i Stockholms stad samt Ekerö kommun.

Informationsutbyte och uppföljning av samverkan är viktiga delar, vilket poängteras i paragraf 4 och 5 i överenskommelsen. De lokala samverkansgrupperna ska bland annat upprätta system för hantering av avvikelser, klagomål och synpunkter rörande brister i samverkan. Dessa ska redovisas minst två gånger per år och frågor av allmängiltig karaktär ska aktualiseras i den centrala samverkansgruppen.

Paragraf 6 poängterar behovet av samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård. Revidering av gällande samverkansöverenskommelse inom området pågår och samordnas av KSL och beräknas vara klart innan utgången av 2009.

Överenskommelsen fastställer i paragraf 8 att kommunens rehabiliteringsansvar omfattar de särskilda boendeformerna och att landstinget ansvarar för övriga. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2007:10) har huvudmännen en skyldighet att samverka. Paragraf 9 och 10 fastställer att personer

som bor i särskilda boendeformer inte ska särskiljas från personer som bor i ordinärt boende när det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser.

I paragraf 11 påpekas att landstinget ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser i ordinärt boende. Kommunen kan genom lokala överenskommelser åta sig att inom hemtjänst, dagverksamhet, personlig assistans och daglig verksamhet utföra vissa hälso- och sjukvårdsuppgifter. Överenskommelsen om ekonomisk ersättning sker lokalt.

I den aktuella överenskommelsen hänvisas till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för egenvård. Socialstyrelsen har gett ut en ny föreskrift Bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård (SOSFS 2009:6), som trädde i kraft 15 juli 2009.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2009 att

1. godkänna förslaget till Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt, samt
2. föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anta Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen anser att den föreslagna överenskommelsen om hälso- och sjukvårdsansvar omfattar väl de arbetsfält som berörs av hälso- och sjukvård och ska ses som en bra grund till fortsatt samverkan med Stockholms läns landsting. Förslaget klargör frågor som diskuterats under åren och förhoppningsvis bidrar överenskommelsen till tydligare rutiner vilket underlättar samarbetet för berörda parter. Att det finns fungerande samverkansgrupper, såväl lokala som centrala är grundläggande för att uppnå optimalt resursutnyttjande i syfte

att ge den enskilde så bra insatser som möjligt.

För att överenskommelsen och Socialstyrelsens nya föreskrift om egenvård ska ge önskad effekt i verksamheten kommer förvaltningarna att informera berörd personal inom respektive verksamhetsområde samt privata utförare.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen samt äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret aktivt deltagit i framtagandet av överenskommelsen och föreslår att respektive nämnd godkänner överenskommelsen och beslutar föreslå kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att godkänna överenskommelsen.

Samtliga bilagor som överenskommelsen hänvisar till bifogas. Observera att avtal och överenskommelse som bilaga nummer fyra och sex avser ännu inte är antagna. Dessa kommer under 2009 som separata ärenden för beslut till respektive nämnd. Bilaga fem bifogas för kännedom om det förtydligande som arbetats fram mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad av ansvar för läkemedelshanteringen i ordinärt boende inom Stockholms stad och är att ses som underlag för tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2009:6) om egenvård

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 oktober 2009 att

1. godkänna förslaget till Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt, samt
2. föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anta Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen anser att den föreslagna överenskommelsen om hälso- och sjukvårdsansvar omfattar väl de arbetsfält som berörs av hälso- och sjukvård och ska ses som en bra grund till fortsatt samverkan med Stockholms läns landsting. Förslaget klargör frågor som diskuterats under åren och förhoppningsvis bidrar överenskommelsen till tydligare rutiner vilket underlättar samarbetet för berörda parter. Att det finns fungerande samverkansgrupper, såväl lokala som centrala är grundläggande för att uppnå optimalt resursutnyttjande i syfte

att ge den enskilde så bra insatser som möjligt.

För att överenskommelsen och Socialstyrelsens nya föreskrift om egenvård ska ge önskad effekt i verksamheten kommer förvaltningarna att informera berörd personal inom respektive verksamhetsområde samt privata utförare.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen samt äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret aktivt deltagit i framtagandet av överenskommelsen och föreslår att respektive nämnd godkänner överenskommelsen och beslutar föreslå kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att godkänna överenskommelsen.

Samtliga bilagor som överenskommelsen hänvisar till bifogas. Observera att avtal och överenskommelse som bilaga nummer fyra och sex avser ännu inte är antagna. Dessa kommer under 2009 som separata ärenden för beslut till respektive nämnd. Bilaga fem bifogas för kännedom om det förtydligande som arbetats fram mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad av ansvar för läkemedelshanteringen i ordinärt boende inom Stockholms stad och är att ses som underlag för tillämpningen av Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2009:6) om egenvård

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till kommunstyrelsens handikappråd och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till de förtydligande och uppdateringar som överenskommelsen innebär. Förslaget klargör frågor som diskuterats sedan den förra överenskommelsen 2002 och bör underlätta samarbetet framöver. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret aktivt deltagit i framtagandet av överenskommelsen och det finns inga betydande avsnitt som, i jämförelse med den tidigare överenskommelsen, ska vara till nackdel för staden.

För att överenskommelsen ska fungera krävs att staden och landstinget samverkar med att ytterligare konkretisera innehållet. Det är grundläggande för att ge den enskilde så bra insatser som möjligt.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta i enlighet med detta tjänstutlåtande.

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråd gjorde vid sitt sammanträde den 14 december 2009 följande uttalande

Handikapprådet är starkt kritiskt mot att handikapprörelsens synpunkter efterfrågas först i detta sena skede. Enligt hälso- och sjukvårdslagen § 8 och 21 ska landstinget respektive kommunen samverka med samhällsorgan, organisationer, dvs. bl. a. handikapporganisationer, och privata vårdgivare, i planeringen och utvecklingen av hälso- och sjukvården. Någon samverkan med handikapprörelsen har uppenbarligen inte skett vare sig från landstingets eller kommunens sida under beredningen av detta ärende.

Vi avstår från att yttra oss då vi bedömer att det inte finns realistiska möjligheter att få eventuella synpunkter beaktade när ärendet har passerat så många instanser men förutsätter att såväl landstinget som Stockholms stad i fortsättningen kommer att efterleva sin lagliga skyldighet att samverka med bl.a. handikapprörelsen i beredningen av ärenden som avser planering och utveckling av hälso- och sjukvården.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd gjorde vid sitt sammanträde den 6 oktober 2009 följande uttalande:

- Rådet anser att avvikelserapporter är viktiga och anhåller om att de ska delges rådet för kännedom.
- Rådet anhåller om att få del av överenskommelsen när den har undertecknats av alla parter.
- Rådet önskar få en närmare presentation och genomgång av begreppet ”egenvård”.